

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2013/14:17

Stenografiska
uppteckningar
2013/14:17

Fredagen den 20 december

1 § Europeiska rådet

Statsminister Fredrik Reinfeldt

Återrapportering från möte i Europeiska rådet den 19–20 december 2013

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Härmed förklarar jag EU-nämndens sammanträde öppnat. Vi hälsar statsminister Fredrik Reinfeldt välkommen på telefon från Bryssel.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Ledamöter i riksdagens EU-nämnd! Vi har precis avslutat Europeiska rådets möte, det sista för i år. En rad olika frågor har diskuterats, men de ekonomiska och finansiella frågorna har än en gång stått i fokus.

Som jag konstaterade vid samrådet i onsdags stod inga kortsiktiga krisåtgärder på dagordningen för mötet. På det ekonomiska området kretsade diskussionen i stället kring två frågor, dels bankunionen, dels de så kallade reformkontrakten. Det är en huvudsaklig inriktning på det fortsatta arbetet med de föreslagna reformkontrakten och solidaritetsmekanismen, även om en hel del medlemsländer uttryckte tveksamheter kring detta nya instrument.

Tyskland är som bekant drivande. Man vill säkerställa att de reformer som är nödvändiga för att göra Europas ekonomier mer konkurrenskraftiga verkligen genomförs. Tyskland är berett att besluta om ett visst finansiellt stöd för de medlemsländer som är villiga att sluta sådana kontrakt.

Det finns dock en reformtrötthet i många länder och framför allt tveksamhet inför att tvingas uppfylla ytterligare krav som ställs upp av EU:s institutioner. Därför har i den nya texten det engelska uttrycket "mutually agreed", det vill säga ömsesidigt överenskommet, infogats på ett flertal ställen i samband med att kontrakten nämns.

En annan tvistefråga rörde de finansiella stöd som ska ges, det som i texten kallas solidaritetsmekanism. Flera medlemsländer anser att man inte bör upprätta ett nytt finansiellt stödsystem, i tillägg till den EU-budget som redan finns, medan andra är av motsatt uppfattning. Man kan endast tänka sig att sluta reformkontrakt om det finns tydliga finansiella incitament. Om reformkontrakten kan bidra till att driva på nödvändiga reformer i euroländerna kommer Sverige inte att ställa sig i vägen för det.

För svenskt vidkommande ser jag inga behov av dessa kontrakt. I slutsatstexten anges också att reformkontrakten riktar sig just till euroländerna men står öppna för de icke-euroländer som vill ansluta sig. Det står klart att de som inte deltar i kontrakten inte heller förväntas bidra till finansieringen.

Inför möte i oktober 2014 kommer arbetet med kontrakt och solidaritetsmekanismer att fortsätta. Slutsatserna understryker att kontrakten ska inordnas i den europeiska terminen för att kunna täcka ett brett spektrum av politikområden och samtidigt ha ett starkt nationellt ägarskap. Kommissionen föreslås få någon form av övervakande roll avseende genomförandet av kontrakten.

Herr ordförande! Europeiska rådet välkomnade finansministrarnas överenskommelse om den gemensamma avvecklingsmekanismen och avvecklingsfonden. En väl konstruerad bankunion kan bidra till att stärka den europeiska ekonomin. Det har varit komplicerade förhandlingar men vi har fått gott gehör för våra synpunkter. Vi har säkerställt att icke deltagande länder inte kommer att få bära något finansiellt ansvar vid felaktiga avvecklingsbeslut, liksom full implementering av EBA-beslut för den nya avvecklingsmyndigheten. Vi har också bevakat att EU:s statsstödsregler beaktas vid användning av den gemensamma fonden.

Förordningen om avvecklingsmekanismen kommer nu att bli föremål för förhandlingar med parlamentet. Parallellt kommer ett mellanstatligt avtal att framförhandlas för den nya fonden. Vi får sedan utvärdera hur dessa nya instrument kommer att fungera i praktiken. Viktigt för oss har varit att svenska skattebetalare inte ska behöva stå för förluster i andra länders banker. Svenskt deltagande kan bedömas när alla komponenter i bankunionen finns på plats.

Herr ordförande! Vi har i dag på morgonen fått en presentation av Europeiska investeringsbankens chef Werner Hoyer där han redogör för det kapitaltillskott som har beslutats inom ramen för tillväxtpakten. EIB-chefen fick tillfälle att redogöra för hur medlen används. Hoyer redogjorde för att EIB:s utlåningskapacitet har ökat med 40 procent. EIB har också utökat sin verktygslåda genom garantiprodukter som riktar sig till små och medelstora företag.

Vi hade även en ganska lång diskussion om utvidgningen av sparandedirektivet. Det gällde sparandedirektivets regler om automatiskt informationsutbyte om räntebetalningar mellan medlemsländerna, detta för att möjliggöra beskattning av räntebetalningarna i den medlemsstat där betalningsmottagaren bor. Österrike och Luxemburg vill dock inte införa ändringar i direktivet så länge avtal inte har förhandlats om samma sak för Schweiz.

Herr ordförande! För första gången på länge har Europeiska rådet diskuterat utvecklingen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik med fokus på hur man ska stärka dess effektivitet, försvarsförmågorna och försvarsindustri. I inledningen av diskussionen deltog Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen. Han underströk betydelsen av att Nato och EU har olika roller att spela och att en väl fungerande samordning mellan organisationerna är till nytta när det handlar om att hantera internationella oroshärdar runt om i världen. De internationella insatserna på basis av FN-mandat i Kosovo och Afghanistan är exempel på detta.

I den efterföljande diskussionen där Fogh Rasmussen inte deltog fanns en stor samsyn om vikten av att stärka EU:s roll som global aktör. EU bör kunna bistå med krishantering, konfliktförebyggande, militära och civila insatser och långsiktigt samarbete med partners för fred och säkerhet. För att lägga en gemensam grund för arbetet på detta område har Sverige i diskussionerna förordat att nästa höga representant ska få i uppdrag att analysera globala förändringar och vad dessa innebär för strategiska utmaningar. Vi är nöjda med att det i slutsatserna nu finns ett tydligt uppdrag till den höga representanten att presentera en rapport under 2015. Tanken bakom detta är att vi i förlängningen ska kunna enas om en gemensam strategi för hur samarbetet på unionens olika politikområden ska utvecklas för att stärka EU som en global aktör.

Det finns en bred samsyn om vikten av en samlad ansats, så kallad *comprehensive approach*, i EU:s externa agerande. Det är mycket viktigt att EU:s agerande visavi ett annat land är koordinerat vad gäller såväl säkerhetspolitik och diplomati som bistånds- och handelspolitik. Här finns mycket arbete att göra för att uppnå det framöver.

Diskussionerna kretsade också kring medlemsstaternas militära förmågor. De ansträngda statsfinanserna i många medlemsstater har framtvingat nedskärningar i försvarsanslagen. Sverige och Tyskland lanserade ju konceptet *pooling and sharing* för några år sedan, och det har nu fått brett stöd. EU:s försvarsbyrå Eda har utvecklat en frivillig uppförandekod för hur man ska kunna förbättra samordningen kring anskaffning och användning av medlemsstaternas förmågor. Vi har enats om att i större utsträckning samverka kring standardisering gemensam certifiering och interoperabilitet.

Från svensk sida har vi ställt oss positiva till detta samarbete så länge beslut om anskaffning och användning av militära förmågor fortsatt ligger hos medlemsländerna. För oss har det även varit centralt att den europeiska försvarsmarknaden kännetecknas av fri och öppen konkurrens med likvärdiga konkurrensvillkor för industrin såväl inom Europa som globalt. På denna punkt finns det olika uppfattningar bland medlemsländerna.

Herr ordförande! I dag på förmiddagen fick vi en kort redogörelse från ordförandeskapet om uppföljningen av vår diskussion i oktober om migrationsfrågorna. Vi återkommer till dessa frågor i juni, och medlemsländerna var angelägna om att Europeiska rådet ska uppdateras om de ansträngningar som pågår. Slutsatserna slår fast en process för regelbunden uppföljning av de åtgärder som kommissionen har föreslagit.

Från svensk sida har vi framhållit att ett välfungerande europeiskt asylsystem där asylsökande får sin ansökan prövad på ett likvärdigt sätt är den viktigaste garantin för solidaritet inom EU. Vi har även framhållit vikten av att utarbeta fler sätt för medlemsländerna att på ett ordnat sätt ta emot personer från andra länder. Från svensk sida erbjuder vi till exempel möjlighet till arbetskraftsinvandring också från länder utanför EU.

Fler medlemsländer skulle kunna göra mer för att bistå syriska flyktingar. Det framgår också av slutsatstexten. UNHCR:s vidarebosättnings-system används i dag av endast 13 medlemsländer.

Herr ordförande! EU:s fortsatta utvidgning berörs mycket kort i slutsatserna. För svenskt vidkommande är det glädjande att vi kunde bekräfta det så kallade förhandlingsramverket för Serbiens medlemskapsförhand-

lingar. Förhandlingarna kommer att inledas den 21 januari. Frågan om Albaniens kandidatlandsstatus sköts på framtiden. Rådet kommer att återkomma till detta i juni.

Herr ordförande! Vi har haft en kort diskussion om det allvarliga läget i Ukraina. Vi har upprepat EU:s beredskap att underteckna frihandelsavtalet med Ukraina förutsatt att kriterierna är uppfyllda. I slutsatsen betonas att länder har rätt att själva på egen hand bestämma om sin utrikespolitiska kurs utan påtryckningar utifrån. Det är ett tydligt europeiskt budskap.

Vidare har vi haft en kort diskussion om det mycket svåra humanitära läget i Syrien. FN:s uppdaterade appell reflekterar de enorma behoven av stöd. Det är därför viktigt att alla länder ser över möjligheten att bidra. Sverige tillhör de största humanitära givarna till Syrien. Bara i år har vi bistått med över 320 miljoner kronor.

Frankrikes president Hollande har gett sin syn på det drastiskt försämrade läget i Centralafrikanska republiken och informerat om de franska truppernas ansträngningar att försöka stabilisera läget och bidra till avväpning.

Herr ordförande! Jag är därmed redo att besvara ledamöternas frågor.

Anf. 3 MARIE GRANLUND (S):

Jag tackar statsministern för redogörelsen. Jag vill kort nämna att vi beklagar att den sociala dimensionen inte fick utrymme och jag hoppas att det tas upp framöver.

Anna-Lena Sörenson kommer att ta upp försvars- och säkerhetspolitiken, och jag har egentligen bara en fråga till statsministern. Det gäller reformkontrakten. Vi har samma uppfattning som regeringen, att om länder vill delta ska de få göra det utan att andra lägger sig i. Jag har dock en kunskapsfråga: Bedömer statsministern att det är några länder utanför eurozonen som vill teckna sådana kontrakt?

Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Flera av de i eurozonen ingående länderna ville egentligen att det skulle betraktas som frivilligt också för dem. Den frågan är inte slutgiltigt avgjord. Det enda enskilda medlemsland utanför eurozonen som redogjorde för en vilja att möjligen ingå i reformkontrakten var Danmark.

Anf. 5 GUSTAV BLIX (M):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för informationen! Det är glädjande att EU har tagit ett viktigt steg i arbetet med att ytterligare försöka möta utmaningarna inom finansmarknader och banker. Samtidigt noterar jag att EU, delvis på grund av de olika uppfattningarna inte minst om finansieringen, nu har fått sänkt kreditbetyg. Det visar hur viktig frågan fortsatt är. Jag vill som en kommentar skicka med att det är viktigt att Sverige seriöst bemöter och fortsätter den diskussionen och hur vi själva ställer oss när bankunionen mer börjar ta form.

Min fråga till statsministern gäller dock Ukraina, som vi diskuterade tidigare i veckan. Jag förstod det som att ni hade en kort diskussion. Fanns det någonting substantiellt i den diskussionen beträffande hur EU gemensamt kan agera och försöka medverka både till en fredlig lösning

och till att fortsätta processen för att Ukraina ska kunna närma sig övriga EU-länder och, som ett första steg, få ett undertecknande av avtalet på plats?

2013/14:17
20 december

Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Många har haft betydande kontakter både med Janukovitj och med personer i närheten av honom och även med den ukrainska oppositionen. Den samlade bilden är nog att viljan hos Janukovitj personligen är rätt begränsad vad gäller att gå vidare med avtalet, framför allt eftersom avtalet i sig innebär ett betydande reformtryck som Ukraina måste underkasta sig för att komma närmare de värderingar som präglar Europeiska unionen. Samtidigt har Europeiska unionen varit tydlig med att vi inte underkastar oss förhandlingar som bygger på en vilja att stå för stora utbetalningar, vilket det förvisso finns stort behov av i Ukraina.

Vår slutsats blir att uttrycka oss på ett sätt som alla är överens om, nämligen att dörren står fortsatt öppen, men samtidigt är vi tydliga med att dörren innebär ett vägval för Ukraina, att anträda en reformväg som kommer att kräva att man på ett bättre sätt respekterar rättsstatsprincipen, marknadsekonomi, demokratiska principer överlag. Det är det som har förevarit. Vi fick med skärpningar i texten om att det också är viktigt att Ukraina respekteras och får fatta beslut på egen hand utan någon form av yttre tryck.

Vi hade även en diskussion om hur läget efter Sotji-OS möjligen kommer att utvecklas med koppling till Moldavien och Georgien. Vi har börjat skynda på den processen och sagt att senast i augusti ska möjligheterna att fullfölja avtalsunderskrivandet med dessa två länder vara på plats.

Anf. 7 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack så mycket, statsministern, för återrapporten! Det var viktigt att EU-toppmötet diskuterade de ekonomiska och finansiella frågorna med tanke på utvecklingen, inte minst det sänkta kreditbetyget för EU som kom i dag.

När det gäller reformkontrakten har vi en ganska likartad uppfattning som regeringen, men jag uppfattade att de skulle vara frivilliga och EU-kommissionen skulle vara övervakare. Vad händer om ett land bryter mot reformkontrakten? Vad blir återverkningen om det är på frivillig basis? Jag kan inte säga att det är nödvändigt att Sverige ska gå med i dagsläget, utan det är en fråga för framtiden.

Den besvikelse jag känner är att försvarsfrågorna har fått så stort utrymme på toppmötet. Skrivningarna är mycket mer långtgående än vad Miljöpartiet tycker är vettigt, framför allt när det gäller försvarsindustrin. Statsministern nämnde att det i slutsatserna skulle finnas med att det ska vara fri och öppen konkurrens men att det fanns olika uppfattningar bland medlemsländerna om det. Frågan är hur det formuleras i slutsatserna, vad som blir den gyllene medelvägen. Förmodligen är Miljöpartiet inte nöjt med någon av skrivningarna, men det kan ändå vara intressant att veta.

Slutligen, herr ordförande och statsministern, vill jag ta fram det positiva. Statsministern nämnde beträffande lagliga vägar in i EU att man

diskuterade arbetskraftsinvandring på EU-nivå, alltså ett liknande system som vi har i Sverige, som ju är mycket bra. Frågan är hur det formuleras i slutsatserna. Det har varit en allmänt svår fråga för EU att få fram legala vägar in i unionen. Om sådana skrivningar fanns med i slutsatserna skulle det vara en mycket välkommen julklapp.

Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! När det gäller reformkontrakten är de alltså ännu inte färdigkonstruerade. Det är en beställning som har gjorts för att ha möjlighet att slutligt kunna ta ställning senast i oktober. Det gäller både reformkontrakten och solidaritetsmekanismen som ska kopplas till dem.

Jag redogjorde för att det finns olika uppfattningar. Den tyska uppfattningen är att de i princip ska vara legalt bindande. Det innebär att man troligen ska kunna ställas inför någon form av domstol och att det ska avgöras definitivt. Att man helt enkelt tappar en del av det finansiella stöd som möjligen kan komma ut ur solidaritetsmekanismen. Många andra länder skyr idén om legalt bindande kontrakt. Som jag redogjorde för i ett tidigare svar har en del av eurozonens länder önskemål om att det ska vara frivilligt också för länderna i eurozonen. Så ser dock inte slutsatstexterna ut, utan det förutsätts bli ett instrument för eurozonens länder. Sedan är det öppet för länder utanför eurozonen att på frivillig grund vara med. Som jag också redogjorde för tidigare var det bara Danmark som anmälde intresse. Flera andra har snarare markerat att det inte kommer att vara aktuellt. De slutgiltiga svaren får vi som sagt återkomma till senare nästa år.

När det gäller försvarsskrivningen ska jag säga att det inte gjordes så stora ändringar av slutsatstexterna i den delen. Jag har den engelska texten framför mig, och i punkt 17 står: "A well-functioning defence market based on openness, equal treatment and opportunities, and transparency for all European suppliers is crucial." Så skulle vi absolut tycka att det borde vara också i verkligheten. Det är från svensk utgångspunkt en acceptabel text. Mera långtgående protektionistiska skrivningar fanns egentligen bara i förarbetena inför toppmötet men finns inte med i slutsatstexterna.

Arbetskraftsinvandring på europeisk nivå har inte diskuterats. Det var en mycket kort migrationspolitisk diskussion och man hänvisade till juni. Men jag tror att det är klart för Ulf Holm och alla andra, vilket jag redogjorde för tidigare nämligen att underlätta legal migration. Den finns i Sverige och några få andra länder. Här talas mer om olika utgångspunkter. Som sagt, det var bara kort om det och inte så mycket om arbetskraftsinvandring.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Herr statsminister! Det glädde mig att höra att Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen inledde samtalet om den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken. Det markerar de starka intressen och gemensamma värderingar som finns mellan huvuddelen av EU:s länder och Nato. Det nämndes inledningsvis att man avsåg att förbättra samarbetsklimatet mellan Nato och EU. Det vore väldigt intressant att höra om det fanns några strategiska idéer om hur det skulle kunna förverkligas.

Min andra fråga gäller den insats som Frankrike har påbörjat i Centralafrikanska republiken. Vi såg under våren hur Frankrike agerade mycket snabbt när det gällde krisen i Mali. Den insatsen kom sedan att transformeras till en EU-insats. Det är väl känt att EU:s egen snabbinsatsförmåga, de så kallade battlegroups, ännu inte har kommit till användning.

Jag vill därför fråga: Ska man se Frankrikes unilaterala agerande som en kritik mot EU:s oförmåga att snabbt sätta in militära resurser i den typen av krishärdar? Hur ser Sverige på möjligheten att så småningom omforma den franska insats som nu sker i Centralafrikanska republiken till en insats under huvudmannaskap av FN, EU eller Nato?

Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Fogh Rasmussen fick frågan vad som ytterligare skulle kunna fördjupa ett redan gott samarbete mellan EU och Nato. Man bör notera att när det gäller de militära resurser som finns tillgängliga i Europa är någonstans mellan 85 och 90 procent av dem i händerna på länder som redan är medlemmar i Nato. Där finns alltså en betydande överlappning. Hans entydiga svar var att den enskilda punkt som skulle förändra förutsättningarna var om man löste Cypernkonflikten. Det är det som låser möjligheten att komma närmare. Det hänger ihop med att dels är inte alla EU:s medlemsländer med i Nato, dels är några länder med i Nato men inte med i EU, om jag uttrycker mig så. I den skärningspunkten finns det sådant som håller tillbaka en ytterligare fördjupning.

Bilden är nog att sättet att fatta beslut om att sätta in EU:s stridsgrupper i de fall vi har tillgängliga och kända har lett till att någon säger nej. Det gör att den snabbhet med vilken man ibland måste agera för att komma på plats i internationella konflikter, senast i Centralafrikanska republiken, gör att det blir ett enskilt medlemsland som åker, i det här fallet Frankrike – och på FN-mandat ska vi notera.

Det är absolut en diskussion som förs, det vill säga: Är det så det i realiteten måste fungera givet att vi har så svårt att få fram beslut om användande av stridsgrupper? Det får nog anses ligga i Catherine Ashtons uppdrag att titta på hur finansieringen av olika insatser i så fall ska diskuteras. Holland vill förmodligen göra det som ordföranden antydde, transformera detta till en EU-mission, men det har inte fått mandat eller stöd. Catherine Ashtons uppdrag är att redovisa hur man eventuellt kan se på förändringar i finansieringen av den typen av insatser. Sedan är det uppenbart att Frankrike gärna vill att fler EU-länder överväger att komma på plats, om inte med stridande trupp så i form av stabsfunktioner och liknande och som ordföranden påpekade bland annat Sverige kom att göra när det gällde Maliinsatsen.

Anf. 11 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen! Jag funderar på två saker. Det ena är det faktum att det, som statsministern också sade, bara är 13 länder i Europeiska unionen som har vidarebosättningsprogram. Hur är tongångarna hos de andra? Är de beredda att öppna för att ha en större del i UNHCR:s vidarebosättningsprogram eller är det något som man bara diskuterar på möten och sedan händer ingenting när man kommer hem?

Det andra gäller Ukraina och de diskussioner som nu pågår. Framkom det någonting nytt, något som kan vara värt att veta, eller togs det några nya initiativ från EU:s sida för att få Ukraina att närma sig oss?

Anf. 12 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Vår svenska diskussion präglas ju mycket av att många som flyr från Syrien kommer till Europa och till Sverige och Tyskland. Vilka instrument ska vi använda och vad är den lämpligaste metoden? Jag får ofta frågor i EU-nämnden ifall de andra är beredda att ta till sig instrumenten och gå vidare i den riktningen, om det är så diskussionerna förs. Då vill jag bara understryka att det inte är så diskussionerna förs.

Diskussionerna som förs är: Hur ska vi sätta stopp för människor som kommer till Europa, och om vi inte får stopp på det, hur kan vi bättre säkerställa att vi som är drabbade ska få pengar av er andra för att underlätta bördan?

På något sätt möts inte diskussionerna. Vi framställer det alltid så att det ska säkerställas en bättre ordning, legal grund, att vidarebosättningsprincipen bör användas. Men de flesta andra länder för diskussionen på ett helt annat sätt. Jag har inga indikationer på att fler än de 13 som nämns använder kvotflyktingsystemet, som vi ju tycker verkligen är att föredra i det här fallet.

Jag vill inte beskriva det som att det fanns några konkreta öppningar gentemot Ukraina. Det finns betydande kontakter. Catherine Ashton redogjorde för att hon i närtid än en gång har träffat Janukovitj, tidigare presidenter och oppositionsledare och mycket noggrant gått igenom de olika förhållandena. Jag tror att vi ska vara klara över att kärnan i detta är att den folkvalde president Janukovitj inte har tänkt sig, eller inte har en vilja, att anträda den reformväg som ett undertecknande av avtalet med EU skulle innebära. Det är nog inte han som kommer att gå till historien som den som genomförde det, vilket det ukrainska folket möjligen bör överväga när de går till val 2015.

Anf. 13 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för återrapporteringen.

Statsministern nämnde diskussionen om reformkontrakten och solidaritetsmekanismen och använde uttrycket "tveksamhet". Jag undrar hur Sverige förde den diskussionen. Ställde vi oss bakom de EU-länder som uttryckte den tveksamhet och trötthet som statsminister Reinfeldt rapporterar om? Hur uttryckte vi oss i frågan?

Vad gäller reformkontrakten, kommer detta att vara aktuellt för Sveriges del i framtiden? Finns det någon form av öppning som statsministern kan se för att Sverige i framtiden kan komma att delta i reformprogrammet för att tvinga medlemsstater inom Europeiska unionen att göra det EU vill i de fall där de själva inte kan hantera sin ekonomiska situation? Det är det detta handlar om.

Statsministern nämnde också utrikes- och säkerhetspolitiken. Jag inser att vi har en annan syn än regeringen och övriga riksdagspartier i den frågan. Det är inte så mycket att kommentera här. Jag har redan kommenterat det tidigare.

Frågan om invandringen togs också upp lite grann på mötet, som jag förstår. Statsministern säger att länderna inte möttes i diskussionerna och att Sverige har en annan syn på de här frågorna än de andra europeiska länderna. Jag har en fråga till statsministern. Hur tror statsministern att övriga länder skulle reagera om vi från Sveriges sida sade att vi strikt kommer att tillämpa Dublinförordningen och familjeåterföreningsdirektivet? Övriga europeiska länder vill inte ta sitt ansvar vad gäller kvotflyktingar. Hur tror statsministern att övriga Europa skulle reagera om vi skulle börja tillämpa en invandringspolitik som vore likartad den de själva för?

Jag har en sista fråga, som gäller utvidgningen. Utvidgningen kostar väldigt mycket pengar, som jag ser det, speciellt om det är stora länder. Är det mindre länder kostar det givetvis mycket mindre. Men samtidigt sker utvidgningen på bekostnad av demokratin. Sveriges inflytande kommer rimligen att minska i framtiden, i alla fall i Europaparlamentet, när vi får in fler medlemsstater i unionen. Hur ser statsministern på detta påstående? Kommer utvidgningen att kosta pengar, och kommer den över huvud taget att påverka Sveriges inflytande i Europeiska unionen i framtiden?

Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Sverige har markerat att vi inte avser att gå in i reformkontrakten, men att vi inte ställer oss i vägen för att andra går vidare med dessa om de så önskar. Det vore därför märkligt om jag deltog i diskussionerna om exakt hur utformningen ska se ut. Hur blir det då i framtiden? Det står i slutsatserna att kontrakten ska utformas så att de gäller eurozonens länder, men står öppna för alla länder som önskar delta. Det är klart att en framtida regering som gör en annan bedömning kan föra in Sverige i de här reformkontrakten om man så önskar.

När vi pratar om reformtrötthet är det starkt kopplat till att flera av medlemsländerna under lång tid har levt med IMF-program eller olika former av trojkadiskussioner, också kopplat till EU och andra bilaterala långivare, som har ställt väldigt höga krav på reformering av deras ekonomier. Det är en trötthet gentemot det som man ger uttryck för. Det upplevde jag inte på samma sätt över hela Europa.

Det finns en koppling till krav, önskemål eller förhoppningar om att man ska få externt stöd. Flera av länderna har inte själva förmåga att ha en fungerande marknadsbaserad finanssektor eller att klara sin egen finansiering av statsbudget och omsättning av statsskuld. Då blir man helt enkelt beroende av andra. Det är flera länder som lever med det som verklighet. Det ska man kanske komma ihåg när man sedan för diskussioner om vilka reformkrav man ställer på länder som är skuldyngda eller har djupgående problem.

När det gäller utvidgning är det svårt att använda begreppet ”kostnad”. De grundläggande värderingar som omsluter Europeiska unionen är både bra för länder inom Europeiska unionen och ett bra sätt att välkomna och ibland till och med lägga tryck på länder utanför Europeiska unionen att gå i den riktningen och omsluta de värderingarna. Det är dessutom länder där det ibland kan riskera att gå i en annan riktning. Vilken är kostnaden för Sverige om länder inte går i en europeisk riktning, om de blir fattigare eller går i mer auktoritär riktning? Det kan man

också diskutera. För oss handlar detta om ett sätt att lägga grunden för ett ekonomiskt totalt sett starkare Europa, ett Europa som för övrigt är vår närmaste handelspartner. Det är i grunden så vi har byggt Sverige rikt och hoppas kunna klara det i framtiden.

Johnny Skalin ber mig reflektera över signaler om svensk invandringsspolitik som vi borde ha övervägt att ge. Vi menar att Europa i grunden borde tänka igenom det faktum att vi har åldrande befolkningar och höga välfärdsambitioner och behöver tillkommande arbetskraft för att klara vår välfärdsfinansiering i framtiden. Vad som är kostnad och intäkt i de här sammanhangen kan man diskutera på olika sätt.

Anf. 15 LARS OHLY (V):

Jag tackar för redogörelsen. De uppfattningar som Vänsterpartiet företräder i de viktigaste frågorna redogjorde jag för i onsdags. De kvarstår naturligtvis. Vi tycker att den ekonomiska politiken i stor utsträckning handlar om att upprepa det som man redan har gjort och som har lett till problem. Den ekonomiska situationen för människor i Europa riskerar att förvärras med den ekonomiska politik som bedrivs.

Den sociala dimensionen är oerhört nedtonad. Någon diskussion om ett socialt protokoll har inte ägt rum. Jag har också förstått att Sverige genom regeringen har en annan uppfattning än vi i den rödgröna oppositionen och inte har företrätt uppfattningen att de frågorna borde diskuteras mer.

När det gäller den militära komponenten menar jag att det sker stora förskjutningar nu. Ett allt tätare samarbete med Nato och ett närmande till den militärpakt som bygger sin försvarsstrategi delvis på kärnvapen borde vara ett problem för ett alliansfritt land som Sverige och för alla vänner av alliansfriheten. Därför skulle jag gärna vilja veta om Sverige på något sätt varit aktivt, till exempel när det gäller diskussioner om att öka det militära samarbetet med Nato eller att öka det militära samarbetet inom EU, som ska leda till ett tätare försvarspolitiskt samarbete vad gäller försvarsmateriel men också utvecklande av europeiska drönare med mera. Det är en direkt fråga till statsministern.

Anf. 16 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Vad gäller den sociala dimensionen redogjorde vi för det scoreboard som upprättats och som är ett sätt att genomlysa och få uppföljning av den sociala dimensionen. Det finns med i slutsatstexterna.

Vi står bakom de slutsatstexter som beskriver olika former av utvecklingsprojekt, som för övrigt inte är nya utan sedan tidigare utpekade som grund för samverkan, men med skrivningar som också säger att nationellt bestämmande ska respekteras i vart och ett av dessa projekt. Jag ser att det finns en stor omvärldsefterfrågan på säkerhet, och det var också Anders Fogh Rasmussens utgångspunkt. Vår tids hot är gränsöverskridande och inte sällan globala. Därför behöver vi väldigt ofta uppträda tillsammans för att kunna motverka dem. En lång rad länder i Europa drar ned på sina försvarssatsningar. Då måste vi hitta en grund för att effektivisera och agera gemensamt. Det är de grundläggande utgångspunkterna. Det är EU som uttrycker sig, men som jag sade i ett tidigare svar finns en betydande del av försvarsresurserna i Europa inom ramen för länder som samtidigt är medlemmar i Nato. Jag tycker att det är fullt

förenligt med hur vår säkerhetspolitiska doktrin är utformad i vår tid. Vi söker samverkan med andra för att bygga säkerhet, och det är i grunden bra att vi för de diskussionerna inom ramen för Europeiska unionen.

2013/14:17
20 december

Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen. Jag har först tre kommentarer.

Vad gäller reformkontrakten funderar jag på de tidigare lånegarantier som Sverige lämnat till exempelvis Irland och Island. Det har varit ett sätt att ge stöd men sedan få tillbaka pengarna med ränta. Vi har själva sagt ja till detta i parlamentet. Jag undrar om de så att säga tar ut varandra när det gäller reformkontrakten.

Vad gäller Ukraina tror jag att det är viktigt att fortsätta att hålla dörren öppen. Jag tror inte att befolkningen kommer att acceptera att man inte vänder sig mot Europa. Det gäller helt enkelt för EU att hålla fast vid och stödja befolkningen i Ukraina.

När det gäller den humanitära situationen i Syrien tror jag att det är viktigt att EU inte bara pratar om tillfälliga humanitära stöd utan lägger upp ett större tydligt program för hur man ska ge stöd till Syrien. Jag hoppas att man gör det.

Jag går över till mina frågor. Ungdomsarbetslösheten tror jag inte att statsministern nämnde. Det har tidigare varit en stor fråga inom EU, och den antogs komma upp. Fördes det någon diskussion om den?

När det gäller det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet står det under punkt 22 att rådet, kommissionen, den höga representanten, Europeiska försvarsbyrån och medlemsstaterna ska bidra till att titta på de olika frågorna fram till juni 2015. Sades det på vilket sätt medlemsstaterna kan bidra och på vilket sätt man ska involvera medlemsstaterna?

Anf. 18 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det är riktigt att Sverige ingått bilaterala låneöverenskommelser med vissa länder under finanskrisen. Det ska väl inte uteslutas att det kan komma att finnas behov av sådant också i framtiden. Vi är inte upphovsmän till detta, utan det är i mycket en tysk idé att koppla ihop ett reformtryck i särskilda kontrakt med vissa solidaritetsmekanismer, så jag tror inte att det ena tar ut det andra. Det tillförs möjligen ytterligare ett instrument inom ramen för den rätt omfångsrika instrumentverktygslåda som vi numera har inom EU. Men som sagt är detta inte färdigkonstruerat förrän i oktober.

När det gäller Syrien är det sammankallat till en större givarkonferens den 15 januari. Det kommer även andra initiativ i januari, som bland annat Catherine Ashton redogjorde för. Mer kommer att följa. Det redovisades också växande behov. Man påpekade att det nu är fler som dör i Syrien till följd av svält och brister i medicinsk hjälp och sjukvård än som de facto dör på slagfälten.

Det finns i slutsatstexterna referenser som jag redogjorde för när det gäller ungdomsarbetslöshet. Men vi förde inte någon ny diskussion om detta. Det refererar i realiteten till beslut om ungdomsgarantier och annat som jag har redovisat tidigare.

De skrivningar om medlemsländerna som kom in beträffande försvarsindustriella samarbeten ska ses som att det var viktigt för vissa med-

lemsländer att påpeka att EU i sig självt inte har militär förmåga. Den som har följt internationella medier vet till exempel att brittiska medier på sedvanligt vis hävdar att kommissionspresident Barroso strävar efter att få någon sorts överfunktion i Europa. Men det bör understrykas att kommissionen inte ens har den typen av kompetens. Att då säga att medlemsstaterna är basen för detta är att också säga att det är där ägarskapet finns. Det handlar om nationella budgetar och nationellt ägarskap för olika former av utvecklingsprojekt. Sedan kan vissa länder välja att gå ihop om de ser förtjänster med det. Det är så den texten ska förstås. Som jag nämnde i ett tidigare svar är de samverkansprojekt som finns nämnda utpekade sedan tidigare.

Anf. 19 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern. Jag tänkte hålla mig till försvarsindustrifrågorna. Jag redogjorde för våra ståndpunkter i onsdags.

Jag såg en tv-intervju med statsministern och anade att han var ganska pessimistisk. Han antydde en protektionism i frågan hos medlemsstaterna. Trots de tidigare citerade rådsslutsatserna undrar jag: Hyser statsministern fortfarande gott hopp om att det är möjligt att skapa en öppen marknad för försvarsindustrin i Europa på ett sätt som garanterar säkra leveranser till försvarsmakterna?

Vi har under de senaste dagarna nåtts av nyheten att Brasilien bestämt sig för att införskaffa ett antal JAS Gripen-plan. Det visar att svensk försvarsindustri står sig väldigt väl i konkurrensen. Samtidigt är det svårt att tro att brasilianerna hade valt Gripen om inte Försvarsmakten i Sverige varit referenskund.

Med tanke på vad statsministern uttryckte under intervjun verkar det som att det kommer att dröja innan vi får en level playing field i Europa för detta. Då kan man också tänka sig att det krävs uthållighet av svensk försvarsindustri för att kunna upprätthålla produktion, kapacitet och kompetens. Jag undrar om statsministern anser att Sverige klarar sig utan att peka ut vissa områden som särskilt väsentliga för vår nationella säkerhet mer än stridsflyget.

Försvarsmakten har i perspektivrapporten uttalat sig för att det kunde vara klokt att undanta vissa områden som är av särskild vikt för vår försvarsförmåga och för att kunna upprätthålla säkra materielleveranser.

Sedan har jag en liten kontrollfråga. Vid samma intervju tyckte jag att statsministern uttalade sig positivt om obemannade farkoster. Man kallar dem tydligen i de här sammanhangen för fjärrstyrda luftförsvarssystem. Försvarsministern har under tidigare överläggningar med EU-nämnden varit ganska tydlig med att Sverige inte skulle ingå i ett sådant samarbete. Jag vill bara ha ett litet klargörande om det.

Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Vad gäller det sista är det helt enkelt en sammanläggning av uppfattningarna att det är ett sedan tidigare beslutat område för samverkan. Samtidigt uttrycker försvarsministern respekten för att vi sedan nationellt äger rätten att själva fatta beslut om vi vill ingå i den samverkan eller inte.

Det är mer befogat ju dyrare och tyngre utvecklingsprojekt vi talar om att försöka se samverkansmöjligheter givet att väldigt många av de

utvecklingsprojekten annars görs parallellt i kanske till och med så många som upp till 28 länder. Det har varit en av utgångspunkterna.

Utgångspunkten är att många drar ned på sina försvarsanslag. Det är dyra och tunga utvecklingsprojekt som finns framöver, och då kan man ibland titta på samverkan. Det hindrar inte att det Karin Enström har sagt kan gälla från svenskt utgångspunkt.

Jag var glad åt de skrivningar som finns givet att det finns alla typer av diskussioner om hur man ska sätta in skyddsåtgärder. Det är dessutom i en hel del fall känt att här finns betydande protektionism i själva hanteringen också av den europeiskt baserade försvarsindustrin. Min bild är att här finns en betydande överkapacitet. Problemet med överkapacitet är att när den ska minskas leder det till diskussioner om var fabriker ska ligga och vilka jobb som är hotade. Om det inte minskas tenderar det i stället att bli så att man kraftigt överproducerar. Inte sällan ändrar eller mixtrar man sedan med prissättningen på olika marknader, vilket i realiteten inte är att betrakta som sjyst konkurrens.

Här måste Sverige helt enkelt välja väg. Vad tror vi är bäst för Sverige? Jag beklagar att Socialdemokraterna tror mer på att man ska gå in och styra och försöka reglera detta av det enkla skälet att det Sverige gör vill sedan alla andra göra. Då är frågan: Vem är vinnare på detta? Min uppfattning är att Sverige klarar sig bättre när det handlar om öppen konkurrens där vi värderas utifrån vad som är konkurrenskraftigt och prismässigt mest intressant.

Det gäller alldeles entydigt JAS Gripen-projektet. Där är det inte sällan så att konkurrenter uppträder med många politiska argument. Vem sitter i FN:s säkerhetsråd? Vilket land är stort, och vilket är litet? Jag har sett detta på plats i stora delar av världen.

Texterna är nu bra givet hur diskussionerna har varit. Det kan vara viktigt av sekretessskäl och industrirelaterade skäl att ibland förklara att det är av särskild vikt att skydda vissa delar, såsom Sverige gör när det gäller flygplan. Men jag tycker inte att det ska användas övernitiskt. Vi ska komma ihåg att alla andra snabbt gör det som vi gör, och det är till men för Sverige.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern för deltagandet i EU-nämndens samråd och önskar en trevlig helg.

Anf. 22 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Tack detsamma och god jul!

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Härifrån Skandiasalen önskar vi alla som är med oss per telefon en god jul och ett gott nytt år.

2013/14:17
20 december

Innehållsförteckning

1 § Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	1
Anf. 3 MARIE GRANLUND (S)	4
Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	4
Anf. 5 GUSTAV BLIX (M)	4
Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	5
Anf. 7 Andre vice talman ULF HOLM (MP)	5
Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	6
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	7
Anf. 11 FREDRICK FEDERLEY (C)	7
Anf. 12 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	8
Anf. 13 JOHNNY SKALIN (SD)	8
Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	9
Anf. 15 LARS OHLY (V)	10
Anf. 16 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	10
Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	11
Anf. 18 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	11
Anf. 19 ANNA-LENA SÖRENSON (S)	12
Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	12
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 22 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	13
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	13